

СИЛАБУС
обов'язкової навчальної дисципліни
кафедрального каталогу
НАУКОВО-МЕТОДИЧНЕ ТА КРИМІНАЛІСТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ВИЯВЛЕННЯ ТА РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ
Обсяг 3 кредитів/90 годин

Першого рівня вищої освіти

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

НАЗАРЕНКО ПАВЛО ГРИГОРОВИЧ,
доцент кафедри кримінального,
цивільного та міжнародного права,
кандидат юридичних наук, доцент

Контактна інформація:

- 0964949475; 05042 12783
- pavelnazarenko@gmail.com;
- навчальний корпус 4, аудиторія 390

Час і місце проведення консультацій:
Вівторок, середа, 11.00 -12.00, 4 корпус,
аудиторія 390

ОПИС КУРСУ

Навчальна дисципліна **«Науково-методичне та криміналістичне забезпечення виявлення та розслідування злочинів»** укладена відповідно до освітньої програми підготовки бакалавра з галузі знань 26 Цивільна безпека, за спеціальністю 262 Правоохоронна діяльність і охоплює теоретичні проблеми та особливості криміналістичного забезпечення виявлення та розслідування кримінальних правопорушень: теоретичні положення криміналістики, що використовуються під час розслідування різних видів кримінальних правопорушень; конкретизувати способи їх використання в процесі досудового розслідування.

МЕТА, КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

1. Мета – точно й глибоке засвоєння криміналістичних засобів та методів, що можуть у різній комбінації використовуватися в ході розслідування кримінальних правопорушень; розвинути теоретичні положення криміналістики, що використовуються під час розслідування різних видів кримінальних правопорушень; конкретизувати способи їх використання в процесі досудового розслідування; дослідження науково-практичних рекомендацій щодо питань, які не отримали достатньої уваги з боку вітчизняних учених-криміналістів; опанування різних теоретичних концепцій та дискусійних положень, критичний аналіз проблемних питань і висловлювання по них своїх думок, а також застосування теоретичних знань до конкретних фактів і ситуацій є основною метою курсу.

Інтегральна компетентність: Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері правоохоронної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів правоохоронної діяльності і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

2. Загальні компетентності: ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК4. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології. ЗК5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК8. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Фахові компетентності: СК3. Здатність до критичного мислення та системного аналізу правових явищ. СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати правову інформацію з різних джерел. СК5. Здатність визначати придатні для юридичного аналізу факти, систематизувати одержані результати, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, формулювати аргументовані висновки та рекомендації. СК8. Здатність ефективно застосовувати сучасну техніку та інформаційні технології, використовувати технічні засоби, спеціалізовані інформаційно-пошукові системи, бази та банки даних, а також відповідне програмне забезпечення для захисту прав і свобод людини, власності, суспільних відносин від протиправних посягань. СК13. Здатність застосовувати криміналістичну техніку, оперативно-технічні засоби, у тому числі при

проведенні оперативно-розшукових заходів та негласних слідчих (розшукових) дій. СК18. Здатність вживати заходів з метою запобігання, виявлення та припинення кримінальних та адміністративних правопорушень, усунення загроз життю та здоров'ю фізичних осіб і публічній безпеці, що виникли внаслідок учинення правопорушення. СК19. Здатність здійснювати взаємодію з іншими суб'єктами сектору безпеки і оборони, у тому числі при усуненні потенційних та реальних загроз державному суверенітету та територіальній цілісності держави.

Результати навчання: РН3. Розуміти та професійно застосовувати понятійний апарат права та правоохоронної діяльності. РН4. Формулювати і перевіряти гіпотези, виокремлювати юридично значущі факти, виявляти причинно-наслідкові зв'язки в діях і явищах для прийняття оптимального рішення в конкретних ситуаціях. РН7. Взаємодіяти із суб'єктами забезпечення публічної (громадської) безпеки і порядку, а також здійснювати комунікацію з фізичними та юридичними особами з метою виконання завдань у сфері правоохоронної діяльності. РН8. Здійснювати пошук інформації у доступних джерелах, аналізувати і оцінювати її для повного та всебічного встановлення обставин, необхідних для виконання професійних завдань. РН10. Виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки. РН14. Здійснювати пошук та аналіз новітньої інформації у сфері правоохоронної діяльності, мати навички саморозвитку та самоосвіти протягом життя, підвищення професійної майстерності, вивчення та використання передового досвіду у сфері правоохоронної діяльності. РН15. Працювати самостійно та в команді при виконанні службових (посадових) обов'язків та під час розв'язання складних спеціалізованих задач у сфері правоохоронної діяльності.

Методи навчання:

Під час викладання курсу використовуються наступні методи навчання: розповідь – для оповідної, описової форми розкриття навчального матеріалу; пояснення – для розкриття сутності певного явища, закону, процесу; бесіда – для усвідомлення за допомогою діалогу нових явищ, понять; ілюстрація – для розкриття предметів і процесів через їх символічне зображення (малюнки, схеми, графіки); практична робота – для використання набутих знань у розв'язанні практичних завдань; аналітичний метод – мисленневого або практичного розкладу цілого на частини з метою вивчення їх суттєвих

ознак; індуктивний метод – для вивчення явищ від одиничного до загального; дедуктивний метод – для вивчення навчального матеріалу від загального до окремого, одиничного; проблемний виклад матеріалу – для створення проблемної ситуації. Методи дистанційного навчання.

ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Пререквізити – фундаментальні юридичні дисципліни – Кримінальне право, Кримінальний процес; Криміналістика; постреквізити – практика по отриманню професійних вмінь та досвіду професійної діяльності.

Компетентності, які полегшують засвоєння дисципліни: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері правоохоронної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів правоохоронної діяльності і характеризується комплексністю та невизначеністю умов. Систематизоване освоєння і закріплення у здобувачів вищої освіти правильного орієнтуванню в діючому законодавстві; Набуття вміння використання засобів і методів, що напрацьовуються наукою криміналістикою та перевірені практикою; Сприяти вихованню у здобувачів вищої освіти поважного ставлення до закону як важливого засобу захисту людини, її прав, свобод і законних інтересів, інтересів суспільства і держави гань; Розкриття зв'язків криміналістичного забезпечення виявлення та розкриття злочинів з іншими галузями права навчальними дисциплінами спеціальності правоохоронна діяльність.

ПЕРЕЛІК ТЕМ (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

Номер тижня	Теми лекцій, год.	Теми практичних занять, год.
1	2	3
Змістовий модуль 1.		
1	Засоби криміналістики в діяльності слідчого при виявленні та розслідуванні злочинів (2 год.)	Засоби криміналістики в діяльності слідчого при виявленні та розслідуванні злочинів (2 год.)
2	Методи криміналістики в діяльності слідчого при виявленні та розслідуванні злочинів. (2 год.)	Методи криміналістики в діяльності слідчого при виявленні та розслідуванні злочинів. (2 год.)

3	Фактор раптовості та його використання під час розслідування кримінальних правопорушень. (2 год.)	Фактор раптовості та його використання під час розслідування кримінальних правопорушень. (2 год.)
4	Криміналістична ситуалогія. (2 год.)	Криміналістична ситуалогія. (2 год.)
Змістовий модуль 2.		
5	Протидія розслідуванню кримінальних правопорушень та шляхи її подолання. (2 год.)	Протидія розслідуванню кримінальних правопорушень та шляхи її подолання. (2 год.)
6	Інценування як спосіб протидії розслідування та способи його виявлення. (2 год.)	Інценування як спосіб протидії розслідування та способи його виявлення. (2 год.)
7	Дезінформування в діяльності, пов'язаній з розслідуванням кримінальних правопорушень. (2 год.)	Дезінформування в діяльності, пов'язаній з розслідуванням кримінальних правопорушень. (2 год.)
8	Інформаційно-довідкове забезпечення розслідування кримінальних правопорушень. (2 год.)	Інформаційно-довідкове забезпечення розслідування кримінальних правопорушень. (2 год.)

САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота здобувача вищої освіти передбачає виконання завдань до семінарів, підготовки доповідей, презентацій на вибір студента за відповідними темами курсу. З метою самостійного вивчення опрацювання частини програмного матеріалу з курсу «Криміналістичне забезпечення виявлення та розслідування злочинів», поглиблення знань та вдосконалення умінь і навичок, отриманих у процесі лекційних та семінарських занять студенти мають виконувати деякі **індивідуальні завдання**.

По кожній темі вирішити тестові завдання (Завдання для самостійної роботи з навчальної дисципліни «Криміналістичне забезпечення виявлення та розслідування злочинів» для бакалаврів за спеціальністю 262. правоохоронна діяльність / Укл. П.Г. Назаренко. Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2023. 23 с.)

Номер тижня	Зміст самостійної роботи (тематика доповідей)	Термін виконання (тиждень)
1	2	3
Змістовий модуль 1.		
1	<ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрийте поняття «криміналістичне забезпечення» та наведіть його основні компоненти. 2. Визначте криміналістичні засоби та вкажіть їх класифікацію. 3. Перелічіть вимоги до застосування засобів криміналістичної техніки. 4. Назвіть основні завдання, що вирішуються шляхом застосування засобів криміналістичної техніки. 5. Наведіть класифікацію техніко-криміналістичних засобів. 6. Назвіть та охарактеризуйте засоби криміналістичної тактики. 7. Опишіть основні складові засобів криміналістичної тактики. 8. Назвіть та охарактеризуйте засоби криміналістичної методики. 9. Окресліть алгоритми криміналістичного типу.	1
2	<ol style="list-style-type: none"> 1. Опишіть метод криміналістики та його основний складовий елемент. 2. Назвіть найпоширенішу систему методів криміналістики та головні критерії до різних методів. 3. Охарактеризуйте формально-логічні методи. 4. Охарактеризуйте загальнонаукові методи. 5. Охарактеризуйте техніко-криміналістичні методи. 6. Охарактеризуйте структурно-криміналістичні методи. 7. Перелічіть та коротко охарактеризуйте методи інших наук, що найчастіше застосовуються у криміналістиці.	2
3	<ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрийте поняття фактора раптовості та його основні положення. 2. Назвіть та охарактеризуйте принципи, на яких базується застосування фактора раптовості. 3. Що з криміналістичної точки зору може бути раптовим для підозрюваного? 4. Що з криміналістичної точки зору може бути раптовим для слідчого (дізнавача)? 5. До яких наслідків може призвести спрацювання на суб'єкта фактора раптовості? 6. Назвіть аргументи щодо правомірності чи неправомірності використання фактора раптовості слідчим (дізнавачем). 7. Охарактеризуйте компоненти, що можуть бути несподіваними для відповідного учасника кримінального процесу. 8. З'ясуйте вплив фактора раптовості на повноту сприйняття інформації.	3

4	<ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрийте поняття криміналістичної ситуалогії та основні сфери її використання. 2. Охарактеризуйте об'єкти і предмети вивчення криміналістичної ситуалогії. 3. Перелічіть функції, які виконує криміналістична ситуалогія. 4. Назвіть та охарактеризуйте якості, властиві для всіх ситуацій. 5. Опишіть етапи розвитку ситуацій з криміналістичної точки зору. 6. З'ясуйте суть кримінальної ситуації та назвіть її взаємопов'язані елементи. 7. Охарактеризуйте ситуації криміналістичної діяльності та наведіть їх класифікацію. 8. Назвіть етапи та варіанти ситуаційного моделювання.	4
Змістовий модуль 2.		
5	<ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрийте суть протидії розслідуванню та її основні компоненти, які пов'язані з комунікацією. 2. Охарактеризуйте «зовнішню» протидію розслідуванню (його суб'єкти, форми прояву). 3. Охарактеризуйте «внутрішню» протидію розслідуванню (його суб'єкти, форми прояву). 4. Роз'ясніть зміст приховування кримінального правопорушення та його способи. 5. Назвіть та охарактеризуйте засоби подолання спроб приховати кримінальне правопорушення. 6. Перелічіть і опишіть засоби подолання інших форм протидії.	5
6	<ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрийте суть інсценування кримінального правопорушення та його відмінність від симуляції, фальсифікації чи маскування. 2. Вкажіть мету інсценування та основні елементи поведінки, які ним охоплюються. 3. Перелічіть види інсценування та його етапи. 4. З'ясуйте поняття та значення «негативних обставин». 5. Охарактеризуйте об'єктивні та суб'єктивні фактори інсценування. 6. Назвіть, що може свідчити про можливе інсценування під час огляду місця події. 7. Вкажіть, що може свідчити про можливе інсценування під час огляду трупа. 8. Роз'ясніть, що може свідчити про можливі «самоушкодження» під час розслідування заподіяння тілесних ушкоджень. 9. Зазначте, що може свідчити про можливе інсценування під час розслідування кримінальних правопорушень, вчинених із використанням вогнепальної зброї.	6

7	<ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризуйте інформацію з криміналістичної точки зору. 2. Розкрийте суть дезінформації, її мету та механізм реалізації. 3. Визначте поняття юридичної фікції. 4. Охарактеризуйте кримінальне дезінформування та його цілі. 5. Опишіть структуру кримінальних фікцій і наведіть їх класифікацію. 6. Охарактеризуйте тактичне дезінформування та обґрунтуйте аргументи щодо правомірності його застосування.	7
8	<ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризуйте інформаційно-довідкове забезпечення розслідування та його систему. 2. Розкрийте завдання інформаційно-довідкового забезпечення розслідування. 3. Наведіть класифікацію обліків, що використовуються у підрозділах МВС України. 4. Назвіть основну різницю між інформаційно-довідковими та оперативно-пошуковими обліками. 5. Охарактеризуйте криміналістичні обліки, які є в структурі експертної служби.	8

Навчально-методичні розробки:

1. Тексти (конспект) лекцій з дисципліни «Науково-методичне та криміналістичне забезпечення виявлення та розслідування злочинів» для бакалаврів за спеціальністю 262 Правоохоронна діяльність / Укл. П.Г. Назаренко. Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2024. 90 с.

2. Програма навчальної дисципліни «Науково-методичне та криміналістичне забезпечення виявлення та розслідування злочинів» для бакалаврів за спеціальністю 262 Правоохоронна діяльність / Укл. П.Г. Назаренко. Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2024. 12 с.

3. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Науково-методичне та криміналістичне забезпечення виявлення та розслідування злочинів» для бакалаврів за спеціальністю 262 Правоохоронна діяльність / Укл. П.Г. Назаренко. Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2024. 24 с.

4. Завдання для самостійної роботи з навчальної дисципліни «Науково-методичне та криміналістичне забезпечення виявлення та розслідування злочинів» для бакалаврів за спеціальністю 262. правоохоронна діяльність / Укл. П.Г. Назаренко. Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2023. 23 с.

5. Методичні вказівки до виконання контрольної роботи з дисципліни «Науково-методичне та криміналістичне забезпечення

виявлення та розслідування злочинів» для бакалаврів за спеціальністю 262 Правоохоронна діяльність / Укл. П.Г. Назаренко. Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2023. 14 с.

Літературні джерела:

1. Криміналістична техніка, тактика і методика : навчальний посібник / В. В. Копча, Н. В. Копча. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. 286 с.

2. Пряхін Є. В. Криміналістичні засоби та методи розслідування кримінальних правопорушень : навчальний посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 164 с.

3. Криміналістика: підручник / Р. І. Благута, О. І. Гарасимів, О. М. Духенюк та ін.; за заг. ред. Є. В. Пряхіна. 3-тє вид., перероб. та допов. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2016. 948 с.

4. Криміналістичне забезпечення виявлення і розслідування злочинів : монографія / за ред. В. В. Тіщенко. Одеса : ВД «Гельветика», 2018. 430 с.

5. Розслідування окремих видів злочинів : навч. посібник / О. О. Алексєєв, В. К. Весельський, В. В. Пясковський; за ред. О. О. Алексєєва. К. : ЦУЛ, 2017. 320 с.

ОЦІНЮВАННЯ

Форми та методи оцінювання:

Опитування на практичних заняттях; вирішення конкретних правових ситуацій; проведення програмованого контролю (тестування); проведення групових та індивідуальних консультацій. Форма підсумкового семестрового контролю: залік

Застосування *методів* перевірки та оцінювання знань, умінь і навичок здобувачів вищої освіти ґрунтується на системному підході. Серед основних використовуються такі: *спостереження* за навчальною діяльністю здобувачів вищої освіти при вивченні навчальної дисципліни дає змогу скласти уявлення про пізнавальні можливості студентів, їх ставлення до оволодіння знаннями, рівень самостійної підготовки тощо; *усне опитування* (індивідуальне, фронтальне, просте, складне) використовується у традиційній системі перевірки та оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти шляхом постановки перед ними запитань за змістом навчального матеріалу та оцінюванні їх відповідей; *письмовий*

контроль дозволяє повніше реалізувати діагностичну функцію, заощадити, виявити уміння логічного, послідовного викладення думок студентом тощо

У процесі викладання курсу «Науково-методичне та криміналістичне забезпечення виявлення та розслідування злочинів» використовуються такі **види контролю** знань, вмінь та навичок здобувачів вищої освіти:

- діагностичний (попередній, нульовий). Попередній контроль (перевірка та оцінка залишкових знань) застосовується як передумова для успішного планування і керівництва навчальним процесом. Він проводиться на початку вивчення навчальної дисципліни з метою визначення загального рівня підготовки студентів до оволодіння її матеріалу.

- поточний контроль. Поточний контроль знань, вмінь та навичок здобувачів вищої освіти слугує засобом виявлення ступеня сприйняття (засвоєння) навчального матеріалу з дисципліни; здійснюється у повсякденній навчальній роботі й виражається у систематичних спостереженнях викладача за навчальною діяльністю студентів та її оцінки на семінарських заняттях.

- рубіжний контроль. Рубіжний (тематичний, модульний) контроль спрямований на перевірку засвоєння отриманих знань через триваліший період і охоплює значний за обсягом розділи курсу, проводиться у формі тестування і письмової контрольної роботи;

- підсумковий контроль – перевірка рівня засвоєння знань, умінь здобувачів вищої освіти при вивченні дисципліни (іспит). Основна мета підсумкового контролю – визначення рівня змісту узагальнених знань студентів за весь період навчання з дисципліни, вміння застосовувати їх у практичній діяльності.

Оцінювання знань, умінь та навичок – рейтингове, за багатобальною (100 бальною) шкалою. Порядок розподілу балів за видами контролю наведений нижче.

Поточне тестування та самостійна робота										Підсумковий контроль (сума)
Змістовий модуль № 1					Змістовий модуль № 2					100
T1	T2	T3	T4	PK1	T5	T6	T7	T8	PK2	
12,5	12,5	12,5	12,5	50	12,5	12,5	12,5	12,5	50	

T1, T2 ... T8 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання

Поточна аудиторна та самостійна робота						Підсумковий тест	Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			Залік	$\frac{100+100+100}{3} = 100$
100			100			100	
T1	T2	T3	T4	T5	T6-8	T1-8	
100			100			100	

ПОЛІТИКА КУРСУ

Спрямована на отримання знань про особливості криміналістичного забезпечення виявлення та розслідування злочинів.

Передбачає обов'язкове відвідування (онлайн чи офлайн) лекцій та семінарських занять, вчасне виконання самостійних, індивідуальних завдань та проходження тестування в системі moodl Національного університету «Запорізька політехніка».

Вітається креативна ініціатива здобувачів вищої освіти, коли за власною ініціативою готуються доповіді (презентації) до тем семінарських занять, опрацьовуються поглиблено окремі лекційні теми або питання, самостійне обрання індивідуального науково-дослідного завдання, науковий та творчий підхід до його виконання, висловлювання власного бачення проблем становлення та розвитку правоохоронних органів України.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність» передбачає: спрямована на самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливим освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності визначених Кодексом академічної доброчесності Національного університету «Запорізької політехніки» від 29.06.2021 р. (URL: https://zp.edu.ua/uploads/dept_nm/Nakaz_N253_vid_29.06.21.pdf).

Політика щодо конфіденційності та захисту персональних даних. Обмін персональними даними між викладачем і здобувачем вищої освіти в межах вивчення дисципліни, їх використання відбувається на основі

закону України «Про захист персональних даних» (Див. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>).

ТЕХНІЧНІ ВИМОГИ ДЛЯ РОБОТИ НА КУРСІ

Щоб мати доступ до навчально-методичних розробок курсу необхідно мати особистий доступ до університетської навчальної платформи Moodle.

